Euroopa Parlament
2024-2029

VASTUVÕETUD TEKSTID

P10_TA(2025)0341

Tõsine poliitiline olukord Guinea-Bissaus pärast 26. novembri riigipööret

Euroopa Parlamendi 18. detsembri 2025. aasta resolutsioon tõsise poliitilise olukorra kohta Guinea-Bissaus pärast 26. novembri riigipööret (2025/3027(RSP))

Euroopa Parlament,

– võttes arvesse kodukorra artikli 150 lõiget 5 ja artikli 136 lõiget 4,

A. arvestades, et Guinea-Bissaus toimusid 23. novembril 2025 üldvalimised; arvestades, et peamisel opositsiooniparteil PAIGC ei lubatud valimistel osaleda;

B. arvestades, et 26. novembril 2025 haaras kindral Horta N'Tami juhitav sõjaline rühmitus vägivaldselt võimu ja peatas ebaseaduslikult valimisprotsessi valimistulemuste ametliku väljakuulutamise eelõhtul; arvestades, et riigipöörde juhi ja ametisoleva presidendi Embaló vahelised sidemed on tekitanud tõsiseid kahtlusi, et riigipööre korraldati selleks, et vältida valimiskaotust;

C. arvestades, et meeleavaldajad on nõudnud ametivõimudelt valimistulemuste avaldamist; arvestades, et sõjaväehunta on kehtestanud karme piiranguid kodanikuvabadustele, on teatatud meeleavaldajate ja ajakirjanike vastu toime pandud inimõiguste rikkumistest ning meelevaldselt on kinni peetud vähemalt 18 inimest, nende hulgas valitsusametnikke, kohtunikke ja poliitilise opositsiooni juhte;

D. arvestades, et poliitilise opositsiooni juhid vahistati samal päeval, kui toimus riigipööre, ja neid on sellest ajast alates hoitud isolatsioonis ilma võimaluseta saada õiguskaitset;

E. arvestades, et presidendikandidaat Fernando Dias da Costa on põgenenud Nigeeria saatkonda; arvestades, et president Embalól lubati riigist lahkuda;

F. arvestades, et Guinea-Bissau osalemine Aafrika Liidus, Portugalikeelsete Riikide Ühenduses ja Lääne-Aafrika riikide majandusühenduses on peatatud kuni põhiseadusliku korra taastamiseni;

1. mõistab ühemõtteliselt hukka sõjaväe võimuhaaramise 26. novembril 2025 ja valimisprotsessi katkestamise; taunib valitsuse põhiseadusevastast vahetumist ning nõuab Guinea-Bissau põhiseadusliku korra ja valimisprotsessi viivitamatut taastamist;

2. mõistab teravalt hukka julgeolekujõudude ebaproportsionaalse jõu kasutamise elanikkonna vastu; kutsub kõiki osapooli üles vägivallaaktidest hoiduma; nõuab inimõiguste rikkumiste sõltumatut uurimist ning riigipöörde ja inimõiguste rikkumiste toimepanijate vastutusele võtmist;

3. nõuab poliitilise opositsiooni juhtide Domingos Simões Pereira, Octávio Lopese, Marciano Indi, Roberto Mbesba ja kõigi teiste meelevaldselt kinni peetud isikute viivitamatut ja tingimusteta vabastamist;

4. mõistab hukka hunta vägivaldsed repressioonid aktivistide, ajakirjanike, inimõiguste kaitsjate ja kodanikuühiskonna vastu; nõuab, et kaotataks kõik piirangud sõltumatule meediale ja lõpetataks igasugune kodanikuühiskonna tagakiusamine;

5. kutsub Guinea-Bissau valimiskomisjoni üles avaldama kontrollitud valimistulemused ilma sõjalise või poliitilise sekkumiseta;

6. nõuab tungivalt kaasavat poliitilist dialoogi kõigi peamiste sidusrühmade vahel ja piirkondlike osalejate toel, et rakendada struktuurireforme demokraatia ja õigusriigi tugevdamiseks;

7. nõuab tungivalt, et EL vaataks viivitamata läbi oma lepingud ja rahastamise, tagaks, et koostööfondide vahenditest ei toetataks huntat ja muid autoritaarseid struktuure, ning seaks prioriteediks demokraatliku kodanikuühiskonna toetamise;

8. kutsub nõukogu üles kaaluma piiravaid meetmeid nende suhtes, kes vastutavad riigipöörde ja inimõiguste ulatuslike rikkumiste eest;

9. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule, komisjonile, Guinea-Bissau ametivõimudele, Aafrika piirkondlikele organisatsioonidele, Portugalikeelsete Riikide Ühendusele ja Ühinenud Rahvaste Organisatsioonile.